

SZKOLENIE KOMENDANTÓW GMINNYCH ZOSP RP

Temat: 5

**Zarządzanie kryzysowe
na szczeblu gminy.**

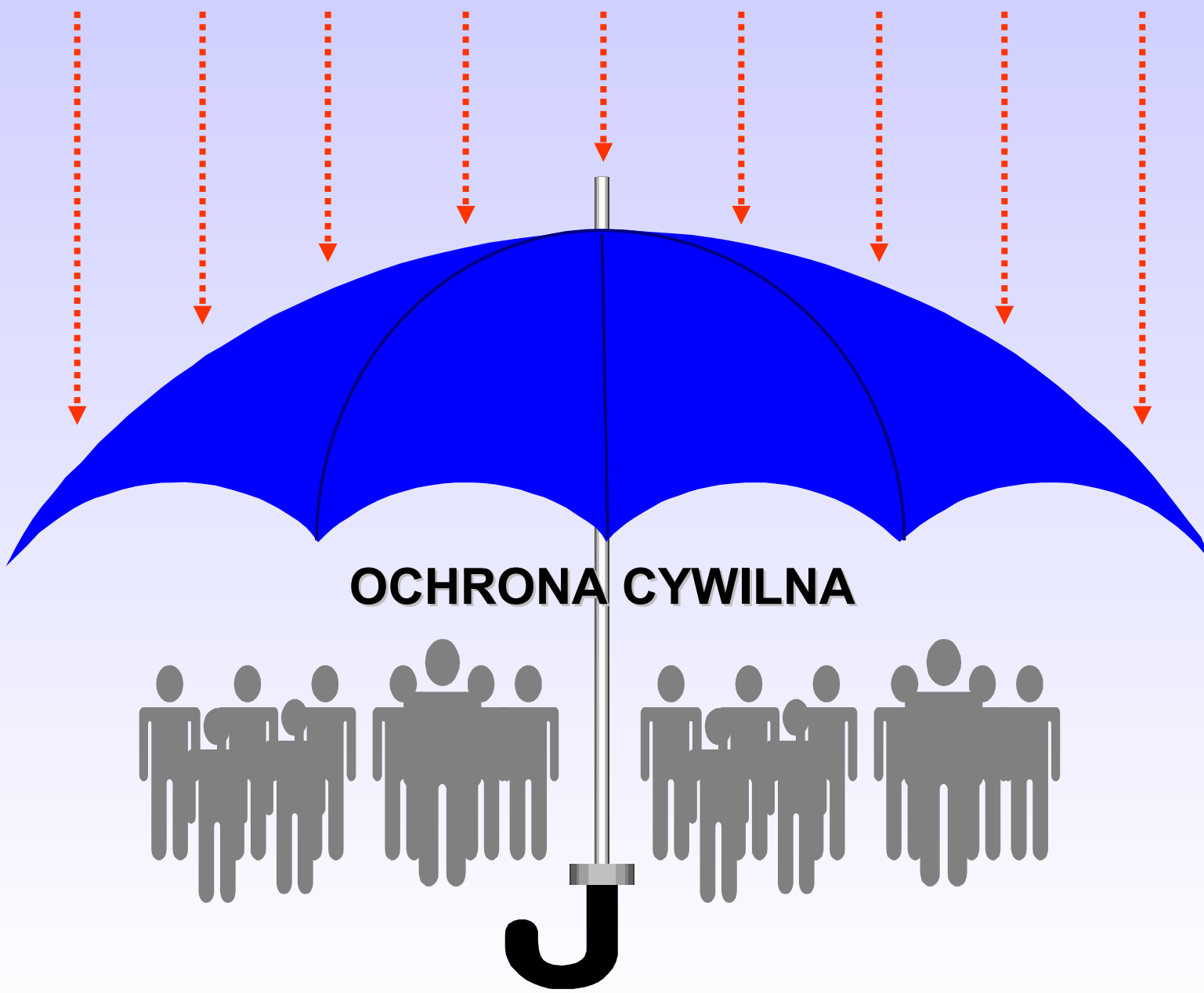
Autor:

Eugeniusz Wojciech Roguski

UWAGA !!!

Gminne zespoły reagowania, powiatowe i wojewódzkie zespoły reagowania kryzysowego, na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 21 maja 2007 r. nr 89, poz. 590) stają się gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi zespołami zarządzania kryzysowego. Gminne centra reagowania, powiatowe i wojewódzkie centra reagowania kryzysowego, na podstawie ustawy jw. stają się gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi centrami zarządzania kryzysowego - (przypis redakcji).

ZAGROŻENIA NATURALNE I TECHNICZNE

OCHRONA CYWILNA

**BEZPIECZEŃSTWO
OBYWATELI**

POLITYKA I STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWA

ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

**ZARZĄDZANIE BEZPIECZEŃSTWEM
W MIEJSCACH PRACY
I WYPOCZYNKU**

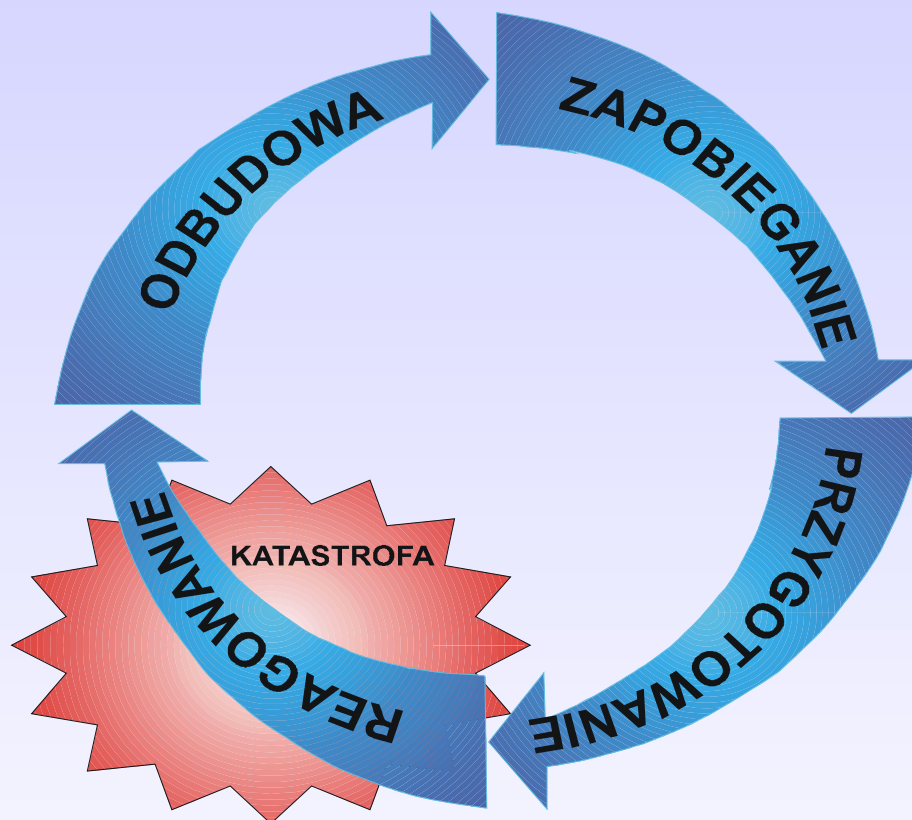
**ZARZĄDZANIE W NAGŁYCH
WYPADKACH**

**ZARZĄDZANIE W INNYCH
SYTUACJACH KRYZYSOWYCH**

Ogólne zasady zarządzania:

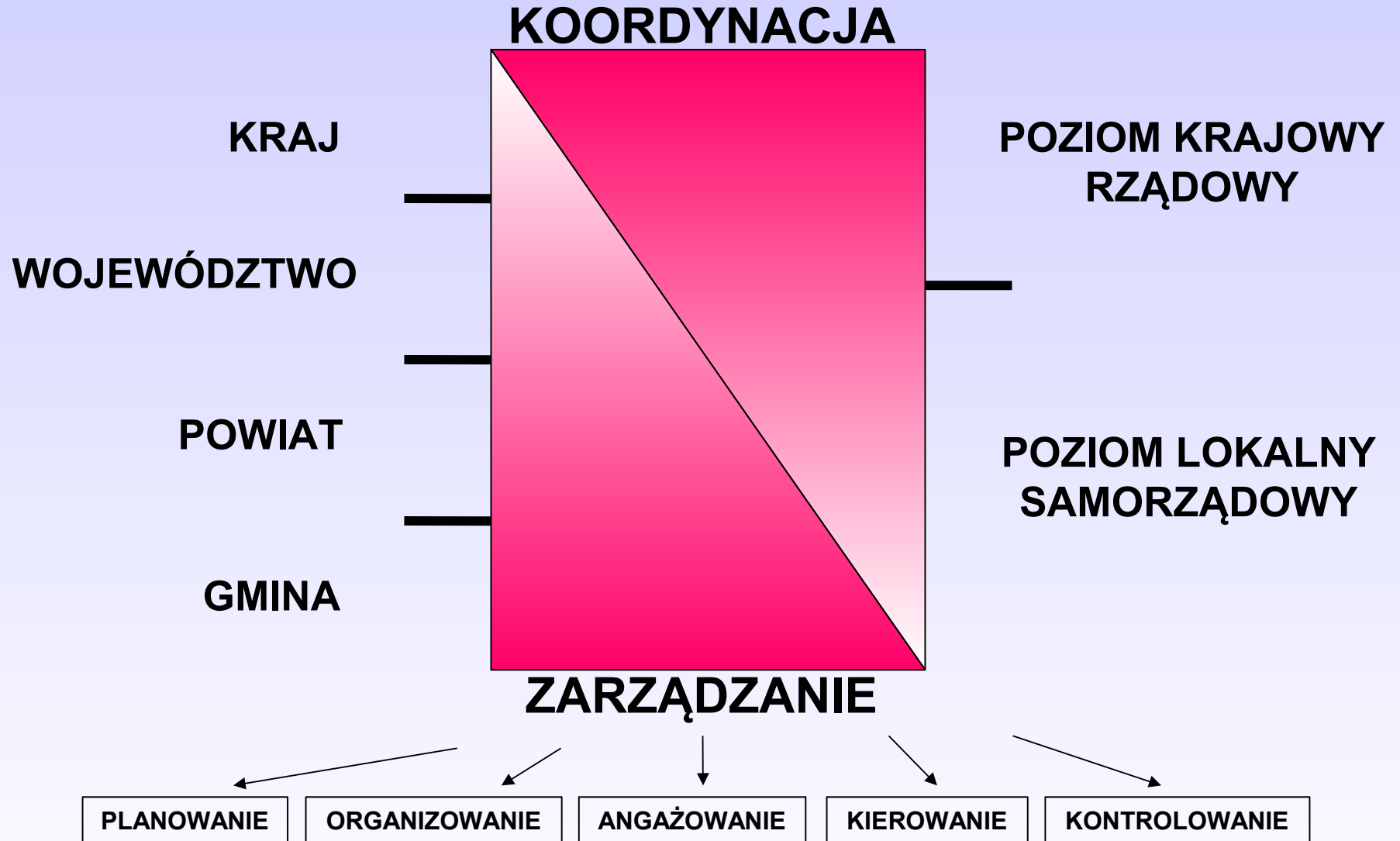
- **planowanie,**
- **organizowanie,**
- **angażowanie,**
- **kierowanie** (a w przypadku podmiotów i osób nie podlegających zarządzającemu – **koordynowanie**),
- **oraz kontrolowanie.**

FAZY ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO

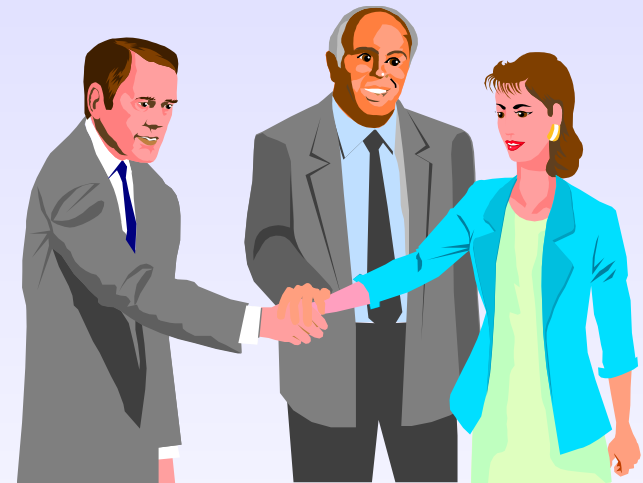
ŁAŃCUCH BEZPIECZEŃSTWA

REGUŁA ZARZĄDZANIA RYZYKOWEGO

FUNDAMENTALNE ZASADY ZARZĄDZANIA W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

- **PRYMAT UKŁADU TERYTORIALNEGO
NAD RESORTOWYM;**
- **JEDNOOSOBOWE KIEROWANIE
I ODPOWIEDZIALNOŚĆ;**
- **REAGOWANIE NA NAJNIŻSZYM
MOŻLIWYM POZIOMIE
ADMINISTRACJI;**
- **ORGAN WYŻSZEGO SZCZEBLA
ZOBOWIĄZANY JEST DO UDZIELENIA
POMOCY ORGANOWI NIŻSZEGO
SZCZEBLA;**
- **ZESPOLENIE SIŁ I ŚRODKÓW NA
KAŻDYM SZCZEBLU ADMINISTRACJI.**

PLANOWANIE CYWILNE-ZINTEGROWANE WINNO ZAPEWNIAC:

- **Ciągłość funkcjonowania organów administracji publicznej,**
- **Możliwy do zaakceptowania poziom życia społecznego i gospodarczego,**
- **Ochronę ludności cywilnej i jej zaopatrywanie,**
- **Wspieranie i współpracę z siłami zbrojnymi w czasie pokoju (misje pokojowe), kryzysu i wojny,**
- **Wspieranie międzynarodowej pomocy humanitarnej, technicznej i eksperckiej.**

Plan Reagowania Kryzysowego

– Plan Awaryjny określa:

- Zasady koordynacji działań podczas reagowania kryzysowego;**
- Istniejące zasoby sił i środków.**

Plan Reagowania Kryzysowego

– Plan Awaryjny określa:

- Obowiązki poszczególnych osób i organizacji wykonujących specjalistyczne działania w przypadku zdarzeń nadzwyczajnych**
- Strukturę organizacyjną kierowania działaniami w fazie reagowania – linie współdziałania.**

PLANOWANIE CYWILNE - ZINTEGROWANE

Plany reagowania kryzysowego

Zaleca się tzw. funkcjonalne podejście do planu reagowania kryzysowego, które uzasadnia się tym, że skutki różnych zdarzeń kryzysowych, niezależnie od ich przyczyny, są podobne.

Dlatego należy planować jak radzić sobie ze skutkami zdarzeń kryzysowych, a nie opracowywać oddzielnych planów dla każdego zagrożenia.

Chociaż przyczyny katastrof mogą się bardzo różnić, to ich skutki zwykle są bardzo podobne. Oznacza to, że dana społeczność może planować, jak radzić sobie ze skutkami, jednakowymi dla wielu zagrożeń, zamiast opracowywać oddzielne plany dla każdego zagrożenia.

SIATKA-MATRYCA BEZPIECZEŃSTWA

w ujęciu zagrożeń

PODMIOT ZAGROŻENIE	PSP	POGOTOWIE RATUNKOWE	POLICJA
POŻAR			
POWÓDŹ			
KATASTROFA BUDOWLANA			
WYPADEK KOMUNIKACYJNY			
EPIDEMIA			
WYBUCH GAZU			
...			

SIATKA-MATRYCA BEZPIECZEŃSTWA

w ujęciu funkcjonalnym

PODMIOT ZADANIE	STRAŻ	POLICJA	POGOTOWIE	...
EWAKUACJA OSÓB				
EWAKUACJA MIENIA				
OSTRZEGANIE I ALARMOWANIE				
POMOC MEDYCZNA				
OPIEKA SANITARNA				
ZAKWATEROWANIE EWAKUOWANYCH				
...				

Przykładowe podstawowe kroki postępowania przy tworzeniu planu:

- 1) uzyskanie prawa do planowania (stosownych upoważnień);**
- 2) określenie struktury planu i wyznaczenie zespołu(ów) planistycznych;**
- 3) zrozumienie istoty zadań głównych;**
- 4) zdefiniowanie polityki i określenie celów;**
- 5) ocena sytuacji, szkic planu;**
- 6) konsultacja szkicu planu;**
- 7) rozpoznanie podstawowych problemów i obszarów krytycznych;**
- 8) określenie priorytetów;**

Przykładowe podstawowe kroki postępowania przy tworzeniu planu (cd.):

- 9) UZGODNIENIA;**
- 10) wykonanie planu i jego dystrybucja;**
- 11) uzgadnianie planów i procedur podmiotów
wskazanych w planie;**
- 12) finalizowanie planu;**
- 13) zarządzanie planem;**
- 14) trening i szkolenie;**
- 15) weryfikacja i aktualizacja planu.**

Elementy składowe planu reagowania kryzysowego* [15]:

1. Plan główny:

- a) charakterystyka zagrożeń oraz ocena ryzyka,**
- b) charakterystyka sił i środków oraz ocena możliwości ich wykorzystania,**
- c) analizę funkcjonowania administracji publicznej,**
- d) przewidywane warianty działań, tryb aktualizacji planu,**

2. procedury reagowania kryzysowego:

- a) zadania w zakresie monitorowania,**
- b) bilans i tryb uruchamiania sił i środków,**
- c) uruchamianie przewidzianych działań,**

Elementy składowe planu reagowania kryzysowego (cd.):

3. załączniki funkcjonalne:

- a) procedury operacyjne,**
- b) organizacja łączności,**
- c) organizacja systemu monitorowania,**
- d) zasady informowania ludności,**
- e) organizacja ewakuacji,**
- f) organizacja opieki społecznej i medycznej,**
- g) organizacja ochrony przed zagrożeniami radiacyjnymi,**
- h) wykaz zawartych umów i porozumień,**
- i) zasady oceniania i dokumentowania szkód.**

USTAWA z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Art. 7. 1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,

Art. 31b. 1. Jeżeli w inny sposób nie można usunąć bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia ludzi lub dla mienia, wójt może zarządzić ewakuację z obszarów bezpośrednio zagrożonych.

2. W przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej wójt działa na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

USTAWA O STANIE KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

(Dz. U. z dnia 22 maja 2002 r.)

Art. 7. W czasie stanu klęski żywiołowej organy władzy publicznej działają w dotychczasowych strukturach (...) w ramach przysługujących im kompetencji ...

Art. 8. W czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia **kierują:**

- 1) **WÓJT** (BURMISTRZ, PREZYDENT MIASTA) – (...),
- 2) **starosta** – (...),
- 3) **wojewoda** – (...),
- 4) **minister** właściwy do spraw wewnętrznych lub inny minister, ...

USTAWA O STANIE KLĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

(Dz. U. z dnia 22 maja 2002 r.)

Art. 9. 1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) **k i e r u j e** działaniami prowadzonymi na obszarze gminy (...).

2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydawać **p o l e c e n i a** wiążące organom jednostek pomocniczych, kierownikom jednostek organizacyjnych utworzonych przez gminę, kierownikom jednostek organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze gminy ... .

Art. 12. 1. Działania w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wójt (burmistrz, prezydent miasta), (...) wykonują przy pomocy **gminnego zespołu reagowania** ...

USTAWA O STANIE KŁĘSKI ŻYWIOŁOWEJ

(Dz. U. z dnia 22 maja 2002 r.)

Art. 22. 1. Jeżeli siły i środki, którymi dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta), (...) są niewystarczające, można wprowadzić obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych ...

USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej

Art. 14. 3. W przypadku bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa wspólnoty samorządowej, w szczególności życia lub zdrowia, wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta może wydać komendantowi powiatowemu (miejskiemu) Państwowej Straży Pożarnej polecenie podjęcia działań w zakresie właściwości Państwowej Straży Pożarnej, zmierzających do usunięcia tego zagrożenia.

4. Uchwała, o której mowa w ust. 2, lub polecenie wydane na podstawie ust. 3 nie mogą dotyczyć wykonania konkretnej czynności służbowej. Uchwała lub polecenie nie mogą również określać sposobu wykonania zadania przez Państwową Straż Pożarną.

5. Starosta lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) ponoszą wyłączną odpowiedzialność za treść i skutki polecenia, o którym mowa w ust. 4.

USTAWA z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej

Art. 14. 5. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) koordynuje funkcjonowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze gminy w zakresie ustalonym przez wojewodę. Zadanie to wykonywane jest przy pomocy komendanta gminnego ochrony przeciwpożarowej, jeżeli komendant taki został zatrudniony przez gminę.

WYBRANE USTAWY O BEZPIECZEŃSTWIE

- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo budowlane,
- Ustawa Prawo o ruchu drogowym,
- Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa Prawo energetyczne,
- Ustawa o zarządzaniu kryzysowym...

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 3 grudnia 2002 r.

w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania
(Dz. U. z dnia 17 grudnia 2002 r. z późn. zm.)

Rozporządzenie określa:

- Sposób tworzenia gminnego zespołu reagowania,
- Sposób funkcjonowania zespołów,
- Usytuowanie i sposób ich finansowania,
- Warunki techniczne i standardy ich wyposażenia,
- Tryb pracy zespołów,
- Sposób dokumentowania działań i prac zespołów.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 3 grudnia 2002 r.

w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania
(Dz. U. Z dnia 17 grudnia 2002 r. z późn. zm.)

§ 10. 1. W celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia zespoły pracują w fazach:

- **z a p o b i e g a n i a,**
- **p r z y g o t o w a n i a,**
- **r e a g o w a n i a,**
- **o d b u d o w y.**

GMINNY ZESPÓŁ REAGOWANIA

(GMINNY ZESPÓŁ ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO* [15])

Szef

Zastępca

Grupy robocze

Stałe

GCR

1. Planowania cywilnego;
2. Monitorowania, prognoz i analiz.

Czasowe

1. Operacji i organizacji działań;
2. Zabezpieczenia logistycznego;
3. Opieki zdrowotnej i pomocy socjalno-bytowej.

PODSTAWOWA FUNKCJA GCR

(GZZK* [15])

Wspomagająca – wspomaganie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w kierowaniu w doraźnych akcjach ratowniczych i sytuacjach kryzysowych, monitorowanie zagrożeń, nadzorowanie i kontrolowanie procesu odbudowy średnio i długofalowej ...

WYKORZYSTANO:

- [1] Ustawa o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 04.240.2413);
- [2] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie obrony cywilnej (Dz. U. 93.93.429), od 29 października 2003 r. nieaktualna podstawa prawna;
- [3] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw i gmin oraz zasad i trybu koordynowania przez nich przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej (Dz. U. 06 230.1679);
- [4] Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. nr 141, poz. 943 z 1998 r. Nr 162, poz. 1122 oraz z 1999 r. Nr 41, poz. 412);
- [5] Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.01.142.1591 z późn. zm.).
- [6] Ustawa o stanie klęski żywiołowej z dnia 18 kwietnia 2002 r. (Dz. U. z dnia 22 maja 2002 r. z późn. zm.);
- [7] Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 r.(tekst jednolity z 2006 r. Dz. U. 96, poz. 667);
- [8] Rozporządzenie rady ministrów z dnia 3 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu tworzenia gminnego zespołu reagowania, powiatowego i wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego oraz Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i ich funkcjonowania. (Dz. U. z dnia 17 grudnia 2002 r. z późn. zm.);
- [9] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. nr 147 poz. 1229, z późn. zm., z 2002 r.);
- [10] Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, (tekst jednolity Dz. U. 05.239.2019);
- [11] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, (tekst jednolity Dz. U. 06.156.1118);
- [12] Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, (tekst jednolity Dz. U. 05.108.908);
- [13] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, (tekst jednolity Dz. U. 06.129.902);
- [14] Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, (tekst jednolity Dz. U. 06.89.625);
- [15] Ustawa o zarządzaniu kryzysowym...

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ